

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/473/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6612202845
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6612202845.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobkyne F. K., narodennej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom Ul. E. XXXX/XX, XXX XX N., právne zastúpenej JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom J. Kráľa 5/A, 984 01 Lučenec, za účasti Združenia na ochranu finančného spotrebiteľa OFS, so sídlom Petzwalova 12, 949 12 Nitra, IČO: 42 205 735 (vystupujúceho do 30. 06. 2016 v pozícii vedľajšieho účastníka na strane žalobkyne), proti žalovanému Profi Credit Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 8C/19/2012-373 zo dňa 25. 05. 2016 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie v sume 350,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

1.Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 25. 05. 2016 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie v sume 350,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (II. výrok). Ďalej konštatoval, že o náhrade trov konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozsudku vo veci samej (III. výrok).

V odôvodnení rozsudku prvoinštančný súd uviedol, že vo veci rozhodol už rozhodol rozsudkom č.k. 8C/19/2012-230 dňa 03. 04. 2013 tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ T. K., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, naposledy s trvalým pobytom E. XXXX/XX, XXX XX N. a žalobkyni 2/ F. K., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom Ul. E. XXXX/XX, XXX XX N. bezdôvodné obohatenie v sume 369,68 Eur spolu s úrokom z omeškania z dlžnej sumy vo výške 9 % ročne od 02. 07. 2012 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu žalobcov 1/ a 2/ zamietol. V rozsudku zo dňa 03. 04. 2013 okresný súd „vyhodnotil dojednanie o zmluvnej odmene za poskytnutý revolvingový úver v sume 369,68 Eur (11.137 Sk) v bode 5. Zmluvy, ktorú si odporca zinkasoval v ten istý deň, keď poskytol revolving navrhovateľom 1/ a 2/ ako neplatné. Z fakticky poskytnutého úveru vo výške 663,88 Eur (20.000 Sk) odporca zinkasoval pri revolvingu 369,68 Eur (11.137 Sk) t.j. 55,69 %, ktorá odmena nie je akceptovateľná z hľadiska dobrých mravov a nie je dôvod na iné ako úžerné označenie tejto odmeny (porov. rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Cdo/26/2011 o neplatnosti 48 % úrokov pre rozpor s dobrými mravmi).“

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 12Co/417/2013-276 zo dňa 30. 04. 2014 zmenil rozsudok okresného súdu v prvom výroku tak, že uložil žalovanému povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ bezdôvodné obohatenie v sume 369,68 Eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od

02. 07. 2012 do zaplataenia a zrušil výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bola žaloba žalobcov 1/ a 2/ zamietnutá a týkala sa povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 1/ primerané finančné zadostučinenie v sume 369,68 Eur a žalobkyňi 2/ primerané finančné zadostučinenie v sume 369,68 Eur. Odvolací súd prihliadnuc na reálnu výšku úveru 433,94 Eur (13.073 Sk) poskytnutú navrhovateľom 1/, 2/ konštatoval, že výška zmluvnej odmeny 369,68 Eur (11.137 Sk), ktorá predstavuje 85,20 %, je v rozpore s dobrými mravmi, a teda zmluvné dojednanie o zmluvnej odmene za poskytnutý revolvingový úver v sume 369,68 Eur (11.137 Sk) je absolútne neplatné podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Na základe protiprávneho konania žalovaného (Zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 07. 11. 2007 bola sčasti odmeny žalovaného neplatná), odvolací súd priznal žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne bezdôvodné obohatenie v sume 369,68 Eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne za dobu omeškania od 02. 07. 2012 do zaplataenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, od žalovaného.

Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetom konania je zaplataenie primeraného finančného zadostučinenia, ktoré uplatňuje žalobkyňa voči žalovanému podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase podania žaloby (ďalej aj „Zákon o ochrane spotrebiteľa“, resp. „zák. č. 250/2007 Z. z.“). Okresný súd uviedol, že žalobkyňi vzniklo právo (a tiež vedľajšiemu účastníkovi na strane žalobkyne) domáhať sa zdržania protiprávneho konania žalovaným, odstránenia protiprávneho vzťahu a žalobkyňi aj právo na primerané finančné zadostučinenie.

Súd prvej inštancie z písomných vyjadrení žalobcu 1/ T. K., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, z jeho výsluchu, z výsluchu žalobkyne 2/ F. K., nar. XX. XX. XXXX zistil, že dopad stresových situácií ďalších finančných požiadaviek žalovaného bol pre nich veľmi neprijemný a zaťažujúci. Žalovanému vrátili finančné prostriedky poskytnuté z revolvingového úveru prostredníctvom K. dňa 17. 12. 2009. Písomne sa obrátili na rôzne inštitúcie, Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR, Generálnu prokuratúru SR, ombudsmana SR, finančného ombudsmana práv, sťažovali sa na prístup žalovaného, bezvýsledne, pretože z jednotlivých úradov im bolo oznámené, že vyriešenie prípadu nepatrí do ich kompetencie. Oslovovali aj politikov, predsedníčku vlády, ministerku spravodlivosti, centrum právnej pomoci a nakoniec podali žalobu na súd, pretože ako krivdu vnímali správanie sa žalovaného v tom, že pri poskytnutí revolvingového úveru dňa 07. 11. 2007 a odplaty zaň, ktorú si žalovaný zinkasoval v ten istý deň.

Okresný súd už vo svojom prvom rozsudku ohľadne bezdôvodného obohatenia od žalovaného konštatoval, že žalobkyňa v konaní preukázala porušenie svojho práva - spotrebiteľky, v dôsledku čoho čiastočne udržala dôkazné bremeno, čím jej vznikol nárok na primerané finančné zadostučinenie v priznanej sume, ako satisfakcii za jej porušené právo, ktorého sa v súdnom konaní domohla.

Inštitút primeraného finančného zadostučinenia sa označuje za prostriedok satisfakcie, má tiež funkciu sankčnú, pretože pre porušiteľa, t.j. žalovaného má finančnú ujmu a nielen ujmu morálnu a je považovaný za nástroj k odstráneniu ujmy nemateriálnej povahy a nie náhrady za spôsobenú materiálnu škodu. Preventívnu funkciu plní aj v tom, že musí žalovaného odradiť od ďalšieho nezákonného postupu (nositeľa zákonných povinností pri poskytovaní úverov). Pokiaľ žalobkyňa uplatňovala primerané finančné zadostučinenie v sume vyššej (369,68 Eur), okresný súd jej žalobu zamietol sčasti o zaplataenie 19,68 Eur.

Ďalej konštatoval, že okresný súd o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „O.s.p.“).

2. Proti rozsudku okresného súdu, konkrétne do výroku, ktorým mu uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumou 350,- Eur (I. výrok) podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý výrok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania. Podľa jeho názoru rozsudok okresného súdu je nepreskúmateľný, nespĺňa náležitosti podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p.. Rozhodnutie o vydaní bezdôvodného obohatenia a jeho dôvody nie je možné stotožňovať s porušením jeho povinnosti podľa zák. č. 250/2007 Z. z. Pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia je potrebné mať za preukázané, že existuje určité rozhodnutie konštatujúce porušenie práva spotrebiteľa alebo povinnosti dodávateľa, ktoré sú určené na ochranu spotrebiteľa (§ 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z.). Nestačí záver o porušení akejkoľvek povinnosti ani dôvody iného rozhodnutia. Závaznou časťou z iného rozhodnutia je len jeho výrok a žiadnym rozhodnutím (výrok) nebolo rozhodnuté, že porušil povinnosť, na základe ktorej by sa dalo uvažovať o aplikácii daného ustanovenia. Rozsudok nedáva žiadnu odpoveď, akú konkrétnu povinnosť porušil alebo ktoré konkrétne právo vyplývajúce z ustanovení, ktoré sú určené na ochranu spotrebiteľa, boli porušené. V posudzovanej veci nebolo preukázané porušenie z jeho strany ako predpokladá § 3 ods. 2 zák. č. 250/2007 a pre rozhodnutie o veci samej absentuje základ pre priznanie zadostučinenia. Z obsahu rozsudku nevyplýva, aké skutkové okolnosti odôvodňujú posúdenie nároku, z akých dôkazov

vyplývajú, preto považuje odvolaním napadnutý rozsudok za nepreskúmateľný aj čo do výšky finančného zadosťučinenia.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil. Zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania. Podľa jej názoru rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahuje relevantné skutkové a právne dôvody odôvodňujúce priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako osobnostného nároku žalobkyne. Žalovaný sa snaží zastrieť skutočnosť ohľadne porušenia jeho zákonných povinností v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zák. č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších právnych predpisov, a to dojednaním nekalého úžernického plnenia v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný ignoruje taktiež skutočnosť, že porušenie jeho povinností bolo judikované rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/417/2013-276 zo dňa 30. 04. 2014. Podľa jej názoru prvoinštančný súd odôvodnil svoje úvahy vo vzťahu k primeranému finančnému zadosťučineniu už vo svojom rozsudku zo dňa 03. 04. 2013, pričom negatívne následky nekalej praktiky zo strany žalovaného na ňu predstavujú v okolnostiach súdnej veci objektívny stav. Žalovaný vo svojom odvolaní neuvádza relevantnú argumentáciu, čo preukazuje, že nie je schopný spochybniť správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu.

4. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 Civilného sporového poriadku - ďalej aj „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1, 2 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním napadnutom výroku (I. výrok) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

5. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

7. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalovaného v odvolaní.

8. Zmyslom ustanovenia § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa je ochrana spotrebiteľa proti porušeniu povinností vyplývajúcich zo Zákona o ochrane spotrebiteľa a z osobitných právnych predpisov. Oprávnenou osobou je spotrebiteľ, ktorý úspešne uplatnil svoje práva a má preto právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto spôsobil porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej Zákomom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi a ktoré sú spôsobilé privodiť mu ujmu. Z výkladu tohto ustanovenia vyplýva, že zákon vznik práva nepodmieňuje vznikom ujmy, ale pre jeho vznik stačí možnosť vzniku ujmy.

9. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že v tomto konaní bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1/, 2/ spoločne a nerozdielne sumu 369,68 Eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia s odkazom na rozsudok okresného súdu č.k. 8C/19/2012-230 zo dňa 03. 04. 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 12Co/417/2013-276 zo dňa 30. 04. 2014. Je nesporné, že žalobkyňa v konaní vystupuje ako spotrebiteľka, pričom v konaní úspešne uplatnila svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré jej vzniklo na základe spotrebiteľskej zmluvy. Okresný súd a

taktiež odvolací súd v posudzovanej veci zistili, že žalovaný postupoval v rozpore s ustanovením § 497 Obchodného zákonníka, keď v pozícii veriteľa ešte pred poskytnutím úveru si ponechal jeho časť za účelom tzv. zmluvnej odmeny, čím znemožnil žalobkyni disponovať s finančnými prostriedkami a využiť ich podľa vlastnej vôle, pričom výška zmluvnej odmeny bola v rozpore s dobrými mravmi. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný porušil svoje povinnosti v pozícii dodávateľa (veriteľa), t.j. odovzdať celú výšku úveru žalovanej, určiť výšku zmluvnej odmeny v súlade so zákonom, pričom toto porušenie zo strany žalovaného bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyni (spotrebiteľke), preto žalobkyni vzniklo právo na primerané finančné zadosťučinenie.

10. Pretože právny predpis neustanovuje (neurčuje) výšku primeraného finančného zadosťučinenia, jej výška je predmetom voľnej úvahy súdu. Odvolací súd konštatuje, že okresný súd jasne, zrozumiteľne vysvetlil úvahy, ktorými sa spravoval pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Okresný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania primeraného finančného zadosťučinenia tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Odvolací súd zdôrazňuje, že výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu (žalovaného) likvidačne. Vzhľadom na uvedené okresný súd správne prihliadol na individuálne okolnosti tohto prípadu.

11. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky priznaného primeraného finančného zadosťučinenia postupoval v súlade so zákonom, keď poukázal na všetky relevantné skutočnosti, ktoré zohľadnil pri určení primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie uvedených právnych úvah a tieto odvolací považuje za rozhodujúce pre daný prípad. Pokiaľ žalovaný vyčíta okresnému súdu výšku priznaného primeraného finančného zadosťučinenia, odvolací súd poukazuje na to, že okresný súd správne vysvetlil, aké kritériá vzal do úvahy pri určení jeho výšky a týmto záverom z hľadiska ich správnosti nemožno nič vyčítať. Preto odvolací súd považuje jeho rozhodnutie v danom smere za správne a vzhľadom na všetky okolnosti určujúce túto výšku ju odvolací súd považuje za primeranú.

12. Vzhľadom na uvedené odvolaciu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok okresného súdu odvolaním napadnutom výroku (I. výrok) podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť.

13. O trovách konania (vrátane trov odvolacieho konania) rozhodne okresný súd, ktorý postupoval podľa ustanovenia § 151 ods. 3 O.s.p. účinného v čase rozhodovania okresného súdu.

14. Odvolaním nenapadnuté výroky zostali nedotknuté (§ 367 ods. 2 CSP).

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).